

Bruk av tester

Bryter norske psykologer copyrightloven?

Steinar Bremnes

I julinummeret av Tidsskriftet leste jeg en artikkel av Ole Bosnes ved sykehuset Namsos som redegjør for bruk av norsk versjon av WASI. Som norsk representant for rettighetshaveren til de metoder som nevnes i artikkelen, er Assessio forpliktet til å reagere. Jeg vil berømme arbeidet som er gjort for å øke kunnskapen om bruk av psykologiske tester og hvordan de kan benyttes i Norge, men samtidig må Assessio gjøre noen nødvendige presiseringer.

For det første skriver Bosnes: «WAIS (1955, 1978) og WISC-R (1974, 1976), som fremdeles er av de mest brukte evnetester i klinisk arbeid her i landet». Dette er en påstand fra Bosnes som ikke har rot i virkeligheten. WISC-R og WAIS er utgaver av Wechsler-testene, som er avviklet fra leverandørhold og erstattet av nye og mer moderne. De seneste norske utgavene har benevnelsen WISC-III og WAIS-III.

Assessio Norge AS innehar norske rettigheter til tilpasning, publisering og distribusjon av Wechsler-testene, gjennom juridiske avtaler med den amerikanske rettighetshaveren Harcourt Assessment. Vi har vært i kontakt med den juridiske avdelingen ved Harcourt Assessment, som bekrefter at det ikke foreligger avtaler som gir rett til distribusjon av WISC-R eller WAIS i Norge. Dersom disse fortsatt er i bruk i Norge, er det derfor ulovlig og et brudd på det internasjonale regelverk for copyright, siden vi ikke har registrert salg av protokoller til disse testene. Imidlertid er det vår oppfatning at de eldre versjonene av WISC og WAIS ikke benyttes slik Bosnes antyder i artikkelen. Dette ser vi gjennom at antall solgte testprotokoller på WISC-III og WAIS-III ligger på tilsvarende nivå som det protokoller til WISC-R og WAIS gjorde.

For oss er det betryggende å se at psykologer generelt har valgt å ta i bruk de nye og mer moderne utgavene. Dette tar vi som tegn på at psykologstanden generelt ikke deler artikkelforfatterens holdninger og praksis.

Videre tar artikkelforfatteren for seg en ny Wechsler-skala, WASI. I artikkelen refereres det til en norsk oversettelse ved Brager-Larsen fra 2001, og en forskningsstudie ved Brager-Larsen, Sundet, Engvik, Ørbeck og Nes samme år. Svaret fra Harcourt Assessment på direkte spørsmål er at det ikke er gitt rettigheter til Bosnes til bruk av WASI.

Til sist henvises det også til et WAIS-skåringsprogram ved Engvik (1992). Et skåringsprogram slik jeg forstår det i denne sammenheng vil være avhengig av konverteringstabellene fra råskåre til standardiserte skåre. Dersom dette virkelig er et skåringsprogram som er distribuert i Norge, er det utvilsomt et brudd på copyrightreglene.

Copyrightreglene er et lovverk som er til for å beskytte enkeltindivider eller organisasjoner mot tyveri av intellektuell kapital ved gjengivelse av kunnskap nedfelt i trykte eller elektroniske medier. All kopiering, oversetting på egen hånd, gjengivelse i elektroniske medier er rammet av copyrightreglene, og vil kunne straffefølges.

Vår generelle oppfatning er at norske psykologer opptrer etisk og lovlydig. Assessio Norge vil være forpliktet til å anmelde brudd på bestemmelsene til politiet.

Vi ser det slik at informasjonen om copyright kan ha vært noe utilgjengelig historisk sett, og at den aktuelle artikkelen er kommet i stand som en konsekvens av manglende kunnskaper om rettigheter på psykologiske testverktøy. Vi håper at vår presisering øker bevisstheten om copyrightregelverket.